

รายงานประจำปีการเฝ้าระวังด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ประจำปี 2565
 หน่วยงาน : สำนักส่งเสริมสุขภาพ

1. ชื่อประเด็น

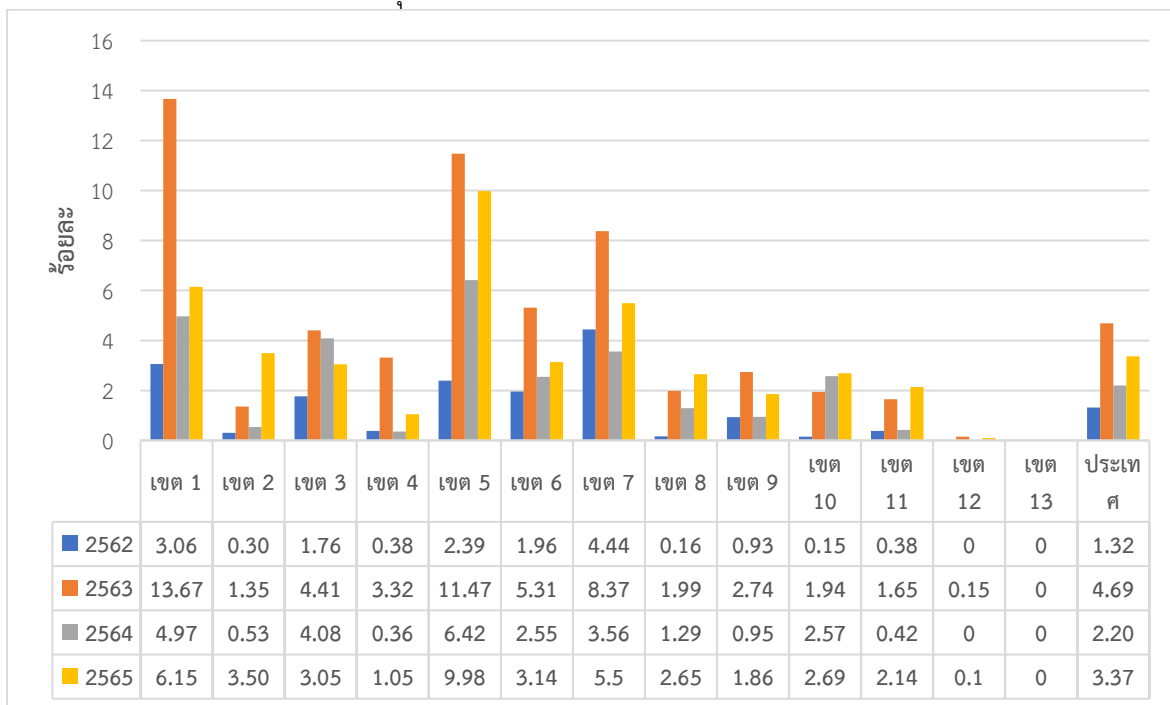
ร้อยละของเด็กนักเรียนชั้น ป.1-6 ที่ได้รับการตรวจหา และได้รับการแก้ไข

2. สถานการณ์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (Current Situation)

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2564 กรมอนามัยได้ประกาศใช้ระบบฐานข้อมูลร่วมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขแก่ผู้รับผิดชอบงานในระดับพื้นที่ ซึ่งได้ขอความร่วมมือให้ผู้รับผิดชอบงานในระดับพื้นที่มีการบันทึกผลการคัดกรองสุขภาพนักเรียนในแฟ้มงานอนามัยโรงเรียนให้มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการจัดเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูล 43 แฟ้ม (Community Service) จากการบันทึกของหน่วยบริการสาธารณสุขระดับพื้นที่ที่รับผิดชอบโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยมีนิยามการตรวจพบหาและได้รับการแก้ไข หมายถึง เด็กนักเรียนชั้น ป.1-6 ทั้งหมด ได้รับการตรวจหา โดยการใช้มือเปิดผมหงอกเส้นผมและหนังศีรษะ ตรวจพบตัวเหาหรือไข่เหา และได้รับการดูแลช่วยเหลือ รักษา และแก้ไข โดยการกำจัดเหา ทำความสะอาดศีรษะ สระผม เป่าผม และการใช้ยาหรือสมุนไพรภูมิปัญญารักษาเหา โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนปลอดเหา เพื่อติดตามสุขอนามัยความสะอาดร่างกายของนักเรียน ซึ่งประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียน ประถมศึกษาชั้น ป.1-6 ในโรงเรียนทุกสังกัดในทุกจังหวัด

จากระบบรายงาน Health Data Center (HDC) ปี 2562-2565 นักเรียนชั้นป.1-6 ที่ได้รับการตรวจหา และได้รับการแก้ไขมีเพียงร้อยละ 1.32 4.69 2.20 และ 3.37 ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิรูปภาพที่ 1 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ ร้อยละ 100

แผนภูมิรูปภาพที่ 1 ร้อยละของเด็กนักเรียนชั้น ป.1-6 ที่ได้รับการตรวจหา และได้รับการแก้ไข ปี 2562-2565 จำแนกตามรายเขตสุขภาพ

ที่มา : แฟ้มงานอนามัยโรงเรียน HDC ณ วันที่ 6 ธ.ค. 65

สถานการณ์หรือข้อมูลปัจจุบัน เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายหรือเกณฑ์ที่ระบุไว้ใน template ใฝ่ระวังฯ

รายการ	ความถี่	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน						ผลงานเทียบเป้าหมาย
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	
ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ตรวจพบเหา และได้รับการแก้ไข	ปีละ 1 ครั้ง	ร้อยละ 100	-	ร้อยละ 1.04	ร้อยละ 1.32	ร้อยละ 4.69	ร้อยละ 2.20	ร้อยละ 3.37	ไม่ผ่านเกณฑ์เป้าหมาย

3. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Gap Analysis)

1. การมีเหาในเด็กนักเรียนนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของโรงเรียน ส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดสมาธิ สูญเสียบุคลิกภาพที่ดี มีความวิตกกังวล รู้สึกอายเพื่อน เนื่องจากคนที่เป็นเหาจะมีอาการคันศีรษะ และเกิดการระคายเคืองต่อหนังศีรษะ การเกาหนังศีรษะอย่างมากอาจทำให้เกิดการอักเสบและติดเชื้อเรื้อรังได้ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เปิดทำการเรียนการสอนในรูปแบบปกติ จึงทำให้ไม่สามารถคัดกรองสุขภาพนักเรียนได้ไม่ครอบคลุม

2. สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้จัดทำโครงการด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมหรือชมรมต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาเรื่องเหาด้วยสมุนไพรภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ยังพบปัญหาเหาในนักเรียนเนื่องจากนักเรียนขาดความตระหนักในเรื่องสุขอนามัยส่วนบุคคลอย่างจริงจัง โดยเฉพาะเส้นผมและหนังศีรษะ

3. การมีสภาพร่างกายที่สะอาด แต่งกายเรียบร้อย และสามารถดูแลรักษาความสะอาดร่างกายได้ด้วยตนเอง เป็นสุขอนามัยส่วนบุคคลที่จะต้องดูแลร่างกายของตนเองให้สะอาดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวให้สะอาด ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ 3 ของ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) เรื่อง มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being) โดยมีเป้าหมายการรับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ

4. ความท้าทาย

1. ภาศึเครือข่ายยังไม่เห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น
2. ขาดกำลังคนที่สนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ และบุคลากรระดับปฏิบัติยังขาดองค์ความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นแบบองค์รวม
3. พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มี การนำข้อมูลภาวะสุขภาพนักเรียนมาใช้ในการจัดการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา
4. การเชื่อมโยงระบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นในพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน
5. ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนวัยรุ่นไม่เป็นประเด็นสำคัญการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ ตั้งแต่ระดับเขต จังหวัด อำเภอ และตำบล

5. การนำไปใช้ประโยชน์

เพื่อให้ทราบสถานการณ์และข้อมูลใฝ่ระวังสุขภาพ กำกับติดตาม การส่งต่อและรับการรักษาอย่างเหมาะสม ตลอดจนเป็นข้อมูลในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ในการส่งเสริมให้ดูแลความสะอาดร่างกายและสุขอนามัยที่ได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

1. HDC กระทรวงสาธารณสุข. ร้อยละของเด็กนักเรียนชั้น ป.1-6 ที่ได้รับการตรวจหา และได้รับการแก้ไข [อินเทอร์เน็ต]; [เข้าถึงเมื่อ 6 ธ.ค. 65]. เข้าถึงได้จาก :
https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=67f8b1657bc8c796274fb9b6ad5a701d&id=45ad9429b9312f2ae02e679ca6d68634#